

הארת השבת

אמרים פנינים וסיפורים על פרשת השבוע

פרשת ואתחנן
תשפ"ב
גיליון 124

א לעבטיגער שבת

מאת הרב יהודה צבי שפירא רב המוסדות

פלאות וחכמת התורה

הוא ברא עמין. והתורה נקראת חכמה, כמו שכתוב (משלי ח): "אני חכמה".

ליכא מידי דלא רמיזא

ועד כמה משפיעים רמזי וסודות התורה בכל פרטי הבריאה, ובפרט על האדם, נוכל ללמוד ממעשהו של אבנר המובא ב'סדר הדורות': היה לו לרמב"ן תלמיד בשם אבנר שיצא לתרבות רעה, וברבות הימים אף נשתמד רח"ל, ועלה לגדולה עד שנעשה שר גדול. ביום הכיפורים שלח לקרוא אליו את רבו הרמב"ן, וכשבא לפניו, לקח חתיכת בשר איסור, בשלו, ואכלו לעיניו, כשכילה לאכול שאל את הרמב"ן: 'על כמה כריתות עברתי היום?' השיבו הרמב"ן: 'ארבע', אמר לו השר: הלא על 'חמשי' עברתי? והתחיל לפלפל עמו עד שהרמב"ן הודה לו.

הגד נא לי מה הביאך למידה זו, שכפרת בתורת משה אחר שאתה בקי כ"כ בתורה? - שאלו הרמב"ן? ענה לו אבנר: פעם אחת שמעתי דרשתכם שבי'פרשת האזינו' כלולים כל המצוות וכל עניני העולם, בעיני זה היה מן הנמנע, ומכאן פקרת. אמר לו הרמב"ן: אני עדיין אומר כך, ואם אינך מאמין שאל ואומר לך. תמה התלמיד ואמר: הגד נא לי, היכן רמזו שמי בפרשת האזינו? קם הרמב"ן והפציר בתפילה, ונפל פסוק זה בפיו: 'אפאיהם אשבייתה מאנוש זכרם', אם נצרף את האות השלישית מכל התיבות הללו, יצא 'אבנר'. כשמוע התלמיד את הדבר, חרד חרדה גדולה עד מאוד, נפל על פניו ושאל את הרמב"ן: באם אחזור בתשובה, האם אוכל לתקן את אשר עיוותתי? ענה לו: הלא אמרתי לך פסוק זה! לקח אבנר ספינה ללא ספן ורב חובל, והפליג לים הפתוח, וצעק צעקה גדולה ומרה, ובסערות גלי הים אבדה ספינתו ולא נודע סופה. אך הרמב"ן אשר לא נעלם ממנו כל רז, ידע שהספינה טבעה במצולות ים, והרבה להתפלל על נשמתו, לאחר זמן בא אותו תלמיד להרמב"ן בחלומו, והודה לו על תפלתו, שבזכות תפלתו נידון בגיהנום י"ב חודש, ולאחריהם הייתה לו כפרה.

ודברים מפורשות הוא בזוהר (ח"ב ר"א) 'אין לך תיבה בתורה שאין בה סודות עליונים וקדושים והוראת דרך לבני אדם'.

ובדברי מוהר"ן (ליק"ה ערבית ד' י'): שכל אותיות התורה ותיבותיה – הם כלים לקבלת האור האין סוף, אור הטוב והיחיד הנשפעים עלינו. דרך אלו האותיות מקבלים אנו מזאת האור, ולכן אם חסר אף גם אות אחת פסולה היא, כי כלים אלו בנויים ומדודים הם בתננם ובלצלמם, שרק בדרך זו נוכל לקבל מהאור הגנוז שלמעלה.

הכל יכולים לראות נפלאות עמקתה ואמיתתה

ונסיים עוד מדברי מוהר"ן (ליק"ה הכשר כלים כ"ט) על חכמת ופלאות התורה בדברי הפסוק בתהלים (לא, כ): "מה רב טובך אשר צפנת ליראך פעלת לחוסים בך נגד בני אדם". היינו, שאנו צועקים לה' יתברך ופורשים כפינו לפניו כבן לפני אביו, הלא כבר 'פעלת לחוסים בך נגד בני אדם', שכבר הוצאת מכוח אל הפעל התגלות חידושי תורה נפלאים כאלה להחוסים בך, שהם החוסים בה' יתברך ומקוים לשיועתו תמיד ברצון חזק. והנה 'נגד בני אדם'. כי הלא התגלות נפלאות התורה הוא נגד בני אדם, והכל יכולים לטעום ולראות נפלאות עמקתה ואמיתתה אם יחפוץ באמת...

כתר תורה מונחת בקרן זוית וכל הרוצה לטוול ביוא יטוול. גם אנו נתחבר לחכמתה, עמקותה, אורה וזיוה.

השבוע אנו קוראים בפרשה את הפסוק: "כי היא חכמתכם ובינתכם לעיני העמים אשר ישמעון את כל החוקים האלה". וכבר דרשו חכמנו (שבת ע"ה): איזו חכמה ובינה שהיא לעיני העמים הוי אומר: זה חישוב תקופות ומזלות.

עצם חכמתה של תורה, רחבה ועמקה מחזקת אותנו באמונת תום על תורת השם מסיני ועל אמתיותה. וכך הם דברי מוהר"ן בליק"ה (פסח 5): התורה הקדושה היא עדות גדולה על אלוקותו יתברך, כי מי שמשים עינו ולבו היטב על כל דברי התורה שבכתב ובעל פה, בכל ספרי תנ"ך, ש"ס ומדרשים, וספרי הזהר הקדוש וכתבי האר"י ז"ל, וספרי הצדיקים אמתיים שבדורנו, כלם יעידון ויגידון כי ה' אחד ושמו אחד.

כפי בוודא לא ימצא רשע טיפש שיוכל לומר; שאשר לבדות מלב ח"ו, תורה כזאת שנתגלה לנו מאתו יתברך מיום מתן תורה על-ידי משה רבנו עד היום הזה, ומי פעל ועשה כזאת, מבטן מי יצאו כל הדברים והנפלאות והחידושים האלה? אם לא כי יד ה' עשתה זאת. מפני יקרא כל דברי התורה הזאת למשה עבדו נאמן ביתו והוא מסרה ליהושע וכו'.

וכן כל החידושים הנפלאים והנוראים שגילו גדולי הצדיקים בני עליה, כלם יעידון ויגידון ומגלין אלוקותו ית' לכל החפץ באמת, כי כל מודה על האמת יבין ויראה בעיני שכלו, שאי אפשר לשכל אנושי לגלות חידושים כאלה בשום אופן כי אם מאת ה' צבאות יצאו, והוא יתברך בחסדו הופיע עליהם והודיעם כל הנפלאות והנוראות האלה. נמצא, שהתורה הוא עדות על אלוקותו יתברך, על-כן נקראת התורה 'עדות'...

אכן לא בכדי כותבת התורה על החכמה של תורתנו הקדושה, שנתחזק באמונתו יתברך ונעשה רצונו, וכמו שכתוב בתחילת הפסוק כהקדמה ל'היא חכמתכם ובינתכם' (התיבות: 'ושמרתם ועשיתם'.

עצות ושיטות לגידול עצי גפנים

הרבה שיטות מסופר מחכמתם של גדולי ישראל, גם בענייני העולם – כי הרמ"ם מתוך שהיו מחוברים לתורה וחכמתה יינקו משם את חכמתם המרובה. בא וסיפר פעם ממדל גפנים, להאגון רבי יהושע ליב דיסקין על הטכנולוגיות החדשות, על סוגי ההרכבה החדשים בגידולי עצי גפנים, וכן שיטות חדשות באחסון, ועוד. להפתעתו הרבה הראה לו הגאון מבריסק, שכל אלו החידושים החדשים מופיעים וכתובים ב'תלמוד ירושלמי' במסכת שביעית ובפירושי השונים. ומה רבתה השתוממותו של בעל הגפנים, איך שהגאון שאין לו שום ניסיון מעשי בגידולי האדמה - מיישך לו לבעל הכרם עצות ושיטות שונות בגידולי הגפנים, עצות שלא שמע עליהן מקודם.

נחל נובע מקור חכמה

וכה הם דברי זוהר (ח"א לב): כמה סודות עליונים סתומים יש בה בתורה, ולכן דוד המלך כשנסתכל בתורה וידע כמה פליאות יוצאים מהתורה פתח ואמר: "ל עיני ואביטה נפלאות מתורתך". זאת ועוד עם (ח"ג פ"א): התורה בחכמה עליונה מצוייה, ובה עומדת ובה נטעו שורשיה מכל הצדדים. על הפסוק במשלי: "מים עמוקים דברי פי איש נחל נובע מקור חכמה" מפרש ה'מצודות דוד': חכמת התורה היא כנחל הנובע, אשר מעצמו יימשך אל פי השותים אם יתקרב לו, וכן חכמת התורה תשכיל את העוסקים בה. וכך הם דבריו בליקוטי מוהר"ן (תורה ע"ד): כי שורש כולם הוא חכמת התורה, כי באורייתא קודשא בריך

פניני פרשה

"ואתחנן אל ה' בעת ההיא לאמר" (ג כ"ג)

'אל ה' - הוי"ה - לשון רחמים. ובסוף הפסוק: 'לאמר', ע"ד הפסוק (שמות י"ט): 'כה תאמר לבית יעקב - אמירה לשון רכה (מדרש). ישראל, וכמובא בדברי חז"ל (ב"ר פ"א): עה"פ: 'כח מעשיו הגיד לעמור, לאבות ב"ג': "וכשאתה מתפלל אל העש תפלתך קבע אלא רחמים ותחנונים לפני המקום ברוך הוא". ויעוין בליקוטי מוהר"ן (קצ"ו), שיש לעורר רחמים בתפילתו ולא בתוקה.

"ואתחנן אל ה'" (ג כ"ג)

רש"י בדבריו: 'אין חנון בכל מקום אלא לשון מתנת חינוס'. ויש לדייק, שדייקא ב'ארץ ישראל' ביקש 'מתנת חינוס' שהיא מתנה לעם ישראל, וכמובא בדברי חז"ל (ב"ר פ"א): עה"פ: 'כח מעשיו הגיד לעמור, על ארץ ישראל שהקב"ה נתנה במתנה לאשר יישר בעיניו.

"את גדלך ואת ירך החזקה אשר מי קל" (ג כד)

בליקוטי מוהר"ן (תורה מ"ד): על הפסוק 'כח מעשיו הגיד לעמור' שהקב"ה נתן את ארץ ישראל למי שהוא רוצה (ע"פ דברי חז"ל). וע"י המחאת כף שהם כ"ח פרקי דידים, מעוררין כ"ח אתון דמעשה בראשית, ובוה יש כוח בדיניו לטהר ארץ ישראל מעמים, וכידו לתת לכל מי שירצה. (יעו"ש). ואפ"ל שזהו ענין ה'ידים' - "ידך" הכתוב פה להמשיך את ה'כח' מעשיו, ע"י כ"ח פרקי דידים.

ואפשר להוסיף עוד ע"פ המובא (ליק"מ מ"ו): על השלש ידים, יד הגדולה, יד החזקה, יד הרמה, שלש פעמים יד גימטרייה מ"ב, וע"י נמתקים הדינים. והנה הכתוב כאן: 'גדלך - יד הגדולה. ובהמשך: 'יד החזקה. והגימטריה של ס"ח: 'החזקה' אשר מי קל' הם 'רמה' - נגד יד הרמה, כלליות ג' ידים.

ויעוין בספר 'תולדות אדם' בשם הספרים הק' שאלו הג' ידים - הרמוזים בשם מ"ב ממשכים את השפע, וזהו כאן הג' ידות.

"אתה החלות" (ג כד)

יש לומר בהקדם: דהא מתפילתו זו של משה נלמד תפילה לדורות, וכמובא (מד"ר דברים ב ה): 'דבר אחר בעת ההיא לאמר, מהו לאמר, לדורות, שיהיו מתפללין בשעת הצרה'. וכן הוא בדבריהם (ברכות ל"ב): 'דרש רבי שמלאי לעולם יסדר אדם שבחו של הקב"ה ואחר כך תפלה מנלן ממש, דכתיב (דברים ג-כג): 'ואתחנן אל ה' בעת ההיא, וכתיב: ה' אלהים אתה החלות להראות את עבדך את גדלך ואת ירך החזקה... וכתיב בתריה: אעברה נא ואראה את הארץ הטובה וגו'.

והנה ידוע ד'ספר התהלים' הוא ספר התפילה לדורות כמובא ע"כ בארכה, וזהו בריש תפילתו של משה: 'אתה החלות' בגימטרייה: 'ספר התהלים', עם עוד ארבעה עשר כמנין דוד'. ועוד עשרה כמנין עשרה הצדיקים שעל ידם נאמר מומורי התהלים, כמובא. וזהו בדרך רמז התפילה לדורות של עם ישראל, ע"י ספר התהלים.

"אעברה נא ואראה את הארץ הטובה" (ג כה)

לאברה יש לדייק, למה בתפילתו של משה על מרים (במדבר י"ב י"ג): התפל בתפילתו: ב' פעמים 'נא': 'קל נא רפא נא לה', ובכאן הזכיר תיבת 'נא' רק פעם אחת.

יש לומר בהקדם דבריו 'הארץ החיים' שם בחומש 'במדבר' על ה'קל נא' הראשון; שהוא: 'לשאל ממידת החסד, כאמרו חסד קל, נא - לשון בקשה ופיוס לעורר מידת הרחמים'. וכן הוא בליקוטי מוהר"ן (תורה ק"ה): שיש רחמים פשוטים ויש רחמים גדולים, והרחמים הפשוטים מעוררים את הרחמים הגדולים שאין להם גבול, וזהו (במדבר י"ב):

הַמְשֵׁךְ פְּנִינֵי פֶּרֶשָׁה

סיפורים מאירים

“איל נא רפא נא לה”. הכפול הכתוב במרים, שמשה רבנו, עליו השלום, ביקש זאת מהשם יתברך, שהשם יתברך בעצמו כביכול יתפלל ויבקש מעצמו שירפא אותה, ויעזור את רחמי הגדולים. כמובא בדבריהם.

“ואתחנן אל השם” (דברים ג כ"ג)
הנסיעה לבארדיטשוב דרך העיר ברסלב

והנה בכאן שמשה רבינו הקדים בתפלתו את ה'חסד וההודאה', בכך שהתחיל את החילות, וכמובא בחז"ל ע"כ - הוא כבר עורר והמשך גדולת רחמי, הוא עורר את מידת החסד והרחמים בנא' האביון. וכן - הוא עורר את הרחמים הפשוטים - כמובא בליק"מ - דהא במידת ה'הודאה' מעוררים רחמי ית', וכמובא: **שערי אורה שער ראשון, פתיח, שער הכוננות ועוד**: שכשארם בא להתפלל ולשפוך שיח, ישנם מקטרגים וכוחות הסט"א המונעים מתפלתו שתעלה ותתקבל למעלה, ולכן תיקנו חז"ל בתחילת התפילה צירוף מזמורי תהלים וליקוט מנביאים וכתובים שענינו הוא שכחו של מקום, להכריח את המקטרגים, ולעורר רחמי. ולכן מובן שבכאן התפלל משה רק פעם אחת נא' מכיוון שכבר היה בכאן ענין ה'הודאה', שבכך עורר את מידת הרחמים.

היה זה בשנת תקס"ג - זמן מועט לאחר שרבי נתן מברסלב התקרב לרבנו, ולבו בער להשם. בלית ברירה, ולאחר שגברו עליו הבקשות וההפצרות מצד בני משפחתו - היה עליו לצאת מביתו שבימינו ליריד לקנות סחורה עבור התנות שניהלה רעייתו. אך מוהרני"ת לא היה שלם עם החלטה זו, לכו כן עמו, זיכרון יום המיתה היה חרוט היטב תמיד עמוק במחשבתו, כיצד יוכל לבלות שעות יפות מהחיים עבור הנסיעה: הפסד של כל שעה, הפסד נצחי הוא שלעולם לא יוכל להשיבו!

“ועתה ישראל שמע אל החקים ואל המשפטים... למען תחיו” (ד א)
“ועתה” - ע"פ המובא בליק"מ (ע"ר"ב): “כי אין לו לאדם בעולמו, אלא אותו היום ואותו השעה שעומד בו”. וזהו דיוקו של “ועתה”.

בכך רצונו וגממה עליו. מלחמה התחוללה בקרב. שמא עליו לא לנסוע? אך מצד שני, אולי אף זה ובלילה טרם הנסיעה, יצא מחוץ לישוב וישפוך לבו לפני השם יתברך בבכי ותחנונים, שירחם עליו ויורה לו הדרך הנכונה. לאחר מכן הלך לבית המדרש ללמוד ולהתפלל תפילת שחרית. בסיימו את התפילה החליט מוהרני"ת, שטרם שישע ליריד באותו יום, ייסע לרבינו בעיר ברסלב, לשאול בעצתו אם מן בליקוטי מוהר"ן תורה נ"ב. עזרו הולך, עברה על פניו עגלה שכיוון נסיעתה לברסלב, מוהרני"ת עלה עליה והמשיך עד ברסלב.

“והואם הדברים בה' אלקיכם חיים כלכם היום” (ד ט)
בדבריהם (כתובות קיא). על הפסוק “והואם הדברים” (דברים י, ט) וכי אפשר להדבק בה' והרי כתוב “כי ה' אלוהיך אש אוכלה הוא” (שם, ד, כד) אלא הדבק בתלמידי חכמים זה כאילו אתה דבק בה'. ולפי זה אפשר לומר גם בכאן על “הדברים” שהם התלמידי חכמים, ובהמשך “חיים כלכם היום” שע"י משיבים את הירוח חיים, וכמובא בליק"מ (נ): שיעקר הרוח חיים מקבלים מהצדיק הורב שבורו, כי עיקר הרוח חיים הוא בתורה כמ"ש יזרוח אלוהים מרחפת ע"פ המים הוא התורה, והצדיקים דברים בתורה.

כאשר נכנס מוהרני"ת לרבינו ושיטח לפניו מצוקתו, השיב לו תשובה מספקת על כל בעיותיו ושאלותיו. עודם מדברים, נטל רבינו את מוהרני"ת ויצא עמו החוצה לטייל, עד שהגיעו לפלג מים. הם התיישבו בלשון, ורבינו החל לומר בלשון מוהרני"ת את אחד מיסודות דרכו בעבודת השי"ת, והיא עצת ההתבודדות. לשפוך שיחו לאביו שבשמים. כי הוא המפתח לכל התקרבות האדם לאביו שבשמים. אמנם כבר בתקופת ראש השנה גילה רבינו לתלמידו עצה נפלאה זו, אך כאן אמר תורה שלימה ומיוחדת לנושא זה, וכי על ידי עצה זו אפשר להתבטל לגמרי להשי"ת. תורה זו נדפסה לאחר מכן בליקוטי מוהר"ן תורה נ"ב. תורה זו היא אחת התורות היסודיות והידועות בבית מדרשה של ברסלב, הנקראת: “הניעור בלילה”.

“רק השמר לך ושמר נפשך מאד פן תשכח את הדברים” (ד ט)
יש לדייק בחיבת “מאד” ע"פ דבריהם (תשכח רבה ה ט) ש"מאד" זה "מלאך המות", שע"י ה'מאד' - זכירת יום המיתה - יוכל להישמר, וכמאמרם (ברכות ל"א). שזיכור לו יום המיתה בכדי שיוכל להתגבר על היצה"ר. ובדברי המהרש"א שם: שעדיף לנצח את היצר הרע על ידי תורה, ורק “אם לא נצחו” מזכיר לו יום המיתה. וזהו אפ"ל בפירושו דברי הקרא: “את הדברים”, רמז על “תורה”, ורק לאחר מכן הרמז ב“מאד”.

הוא דחה את הנסיעה ליריד בבארדיטשוב לאחר הצהריים, וקבע עם בעל העגלה שיבוא לקחתו אז. ולעצמו עשה את החשבון, כי במשך שעות היום, עד אותה שעה שקבע עם בעל העגלה לנסוע לבארדיטשוב, עוד יספיק לנסוע לברסלב ולחזור לנימירוב, לצאת לפנות ערב לבארדיטשוב. לרבינו - לא המתין לעגלה, והחל לנסוע רגלי לכיוון ברסלב. עזרו הולך, עברה על פניו עגלה שכיוון נסיעתה לברסלב, מוהרני"ת עלה עליה והמשיך עד ברסלב. כאשר נכנס מוהרני"ת לרבינו ושיטח לפניו מצוקתו, השיב לו תשובה מספקת על כל בעיותיו ושאלותיו. עודם מדברים, נטל רבינו את מוהרני"ת ויצא עמו החוצה לטייל, עד שהגיעו לפלג מים. הם התיישבו בלשון, ורבינו החל לומר בלשון מוהרני"ת את אחד מיסודות דרכו בעבודת השי"ת, והיא עצת ההתבודדות. לשפוך שיחו לאביו שבשמים. כי הוא המפתח לכל התקרבות האדם לאביו שבשמים. אמנם כבר בתקופת ראש השנה גילה רבינו לתלמידו עצה נפלאה זו, אך כאן אמר תורה שלימה ומיוחדת לנושא זה, וכי על ידי עצה זו אפשר להתבטל לגמרי להשי"ת. תורה זו נדפסה לאחר מכן בליקוטי מוהר"ן תורה נ"ב. תורה זו היא אחת התורות היסודיות והידועות בבית מדרשה של ברסלב, הנקראת: “הניעור בלילה”.

“רק השמר לך ושמר נפשך מאד פן תשכח את הדברים” (ד ט)
שמירת “גוף ונפש” יחדיו, ויעוין ביכלי יקר.
ובליקוטי מוהר"ן (תורה כ"ב): **שעל האדם לרחם על בשר הגוף, להראות לו מכל הארה ומל השגה שהנשמה משגת**, וכמ"ש: “מבשרך אל תעלים”. ומבשרי אחזה אלוהי, וזהו בכאן: ההיכור בין הגוף לנשמה.

“אעבר נא ואראה את הארץ הטובה אשר בעבר הירדן” (דברים ג כ"ו)

“ליראה אותי כל הימים אשר הם חיים על האדמה ואת בנייהם ילמדון” (ד ט)
אפשר לדייק שבריש הפסוק זה: “ליראה אותי”, ולאחמ"כ: “זאת בנייהם ילמדון”, שבריש זה האדם לעבוד על עצמו הוא ביראת שמים, וכך הוא יוכל להנחילו לבניו, ע"י דבריהם: “כל מי שיש בו ביראת שמים דבריו נשמעים”, וכמסופר על החיפץ חיים שמאן דהוא בא להתברך אצלו על הצלחה בחינוך בניו, אמר לו שהיה צריך להתחיל בכך מלפני שנים רבות עם עצמו. ואפשר להסמיק לכך דבריהם: (גדרים פא): “מפני מה תלמידי חכמים אין בנייהם תלמידי חכמים מפני שלא ברכו בתורה תחלה”, שעל האדם להשקיע בעצמו בו - “בתחילה” שיהיה טובה ע"מ להטפוח.

לא נסע למירון דרך כביש בקעת הירדן

“ושנתם לבניך ודברת בם” (כ ה)
דברי רש"י: “לבניך אלו התלמידים”, ואפשר לדייק: “לדכך כתוב בתלמידיו הרמזו בבנים, לטון: “ושנתם” שיש לשננם ולחזור עליהם - עד שהיה ברור אצלם, וכמובא מרב פרידא (עירובין דף נג): “שלימד את תלמידו ארבע מאות פעם.”

קשור מאוד לארץ ישראל - היה הצדיק רבי שמואל שפירא, מרוב התקשרותו ואהבתו הקפיד שלא לצאת אף פסיעה מדי אמותיה המקודשות. כחלק מהקפדה זו, היה הזיר בנסיעותיו למירון/ שלא לנסוע דרך כביש 'בקעת הירדן' שכן בקטעים מסוימים היה זה חשש של יעבר הירדן/ לכמה שניות, ורחי זה כיציאה מארץ ישראל. לא אחת היה מוסיף לנהג שכת כטרחה כדי שיוארץ/ מירון/ כמחנה הירדן, ולא לצאת מהארץ. באחת הנסיעות למירון, עבר הרכב דרך כביש 'הבקעה', לפתע ניעור רבי שמואל מדבקותו, ושם לב כי הם מצויים בכביש 'הבקעה', משעברו את הירדן, החל רבי שמואל להתפלל מנהמת ליבו כמה תיבות מספר 'ליקוטי תפילות': "זכני לקדושת ארץ ישראל, זכני לקדושת ארץ ישראל... ולמרות שהיו עניו עצמות תדיר, וכמעט לא פתח אותם מחוץ לכותלי בית המדרש, היה רבי שמואל בקיא מופלג בביבלי ארץ ישראל - בדרך בואכה למירון, ולמקומות הקדושים שבארץ ישראל - מרוב התקשרותו ואהבתו לארץ ישראל. ויהי לפלא!

זוית ראיה

מרוך הגאב"ד
רבי יצחק טוביה
וויס זצ"ל
מעייני בעלתי
"הארת השבת"

מן הספר 'היא יקו המזרים'

הלמוד מ"שבת נחמו"

לְדִים יָקָרִים! שֶׁבַת זו שְׂאֵחֵרִי תִשְׁעָה בָּאָב - נִקְרָאת "שֶׁבַת נַחְמוּ" - בָּהּ אֲנוּ קוֹרְאִים בְּ"הַפְטָרָה" אֶדְ שֶׁהִנְבִיא יִשְׁעִיָהוּ מִנְחָם אֶת עַם יִשְׂרָאֵל - לְאַחַר הַשְׂבָר הַגְּדוֹל מְחֻרְבַּן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ.
גַּם אִם עַם יִשְׂרָאֵל עָבְרוּ אֶת הַדְּבָרִים הַקְּשִׁים יוֹתֵר - בָּאָה הַהַפְטָרָה שֶׁנִּקְרָאת "שֶׁבַת" - וְהִיא עוֹזֶרֶת לְנוּ לְצַמֵּת מִהַקְּשִׁים, הִיא מְחַזֶּקֶת אוֹתֵנוּ שֶׁלֹא נִשְׁאָר בְּצַעַר, אֶלָּא נִחְמָם וְנִמְשִׁיךְ.
וְכֵן אֲנוּ קוֹרְאִים בְּאַחַת הַפְּסוּקִים: "מִבְּשָׂרָה יְרוּשָׁלַם הַרִימֵי אֵל תִּירָאֵי אֲמִרֵי לְהָרִי הַזֶּה הִנֵּה הַשֶּׁם אֱלֹהֵיכֶם", כֵּן, הַשֶּׁם לֹא עוֹזֵב אוֹתֵנוּ חָס וְשֵׁלֹם, הוּא מְחַזֵּק אוֹתֵנוּ וְאוֹמֵר לָנוּ: "אֵל תִּירָאֵי" - אֵל תִּתְּרוּ הוּא נִמְצָא אֲתֵנוּ תָמִיד... כִּמָּה זֶה מְחַזֵּק אוֹתֵנוּ - שֶׁגַם אִם אֲנוּ עוֹבְרִים קִשְׁיִים גְּדוֹלִים בַּחַיִּינוּ אֲנוּ - אֵין לָנוּ לְהִשָּׂאֵר בְּקִשְׁיָא אֶלָּא הַתְּעוֹדֵד וְלִהְיֵשׁוּ, לְדַעַת שֶׁהַשֶּׁם אֲתֵנוּ.
לֹא חֹתֵם לָנוּ לְצַמֵּת מִהַקְּשִׁים: שְׁנֹזָרָה עַל הַמֵּת שֵׁיִשְׁכַּח מִהַלְב. כִּי עַל הָאֶדְם לְשַׁכַּח אֶת צְרוֹתָיו וּקְשִׁיוֹ, וְעָלָיו תָּמִיד הַתַּחֲחִיל מְחֻדָּשׁ וְלִהְיֵשׁוּ, וְכִמּוּ שְׂתוּב ב'שִׁחוֹת הַר' שֶׁהִשְׁכַּח זֶה טוֹב לְאֶדְם, בְּכִי שֵׁיִשְׁכַּח מַה שְׁהָיָה, וְיִוֹכַל לְהַתְּחִיל הַתַּחֲחִיל חֲדָשָׁה.
וְכֵן יוֹתֵב רָבִי נִפְתָּלִי תִלְמִידוֹ שֶׁל רַבְנוּ נַחְמוּן מְבַרְסָלַב, בְּמַקְטָב הַתַּחֲקוּת לְאַחַד שְׂעָבֵר הַרְבֵּה צְרוֹת וּקְשִׁים: "מְבַרְחִים לְהִתְנַחֵם, כִּמּוּ שְׂתוּב: נַחְמוּ נַחְמוּ עַמּוּ יִאֲמַר אֱלֹהֵיכֶם" וְהַתוֹרָה הִיא נַחְמֵת, אֶדְם אֶדְם בְּכָל זְמַן, וְגַם עַתָּה הִיא אוֹמֶרֶת נַחְמוּ.
מְשָׁבַת נַחְמוּ נַחְמוּ אֶדְהָ לְדָרְכֵנוּ אֲנוּ - שְׂנֵדֵע לְהִתְנַחֵם וְלִשְׁכַּח, לְהַתְּחִיל מְחֻדָּשׁ וְלִהְיֵשׁוּ.